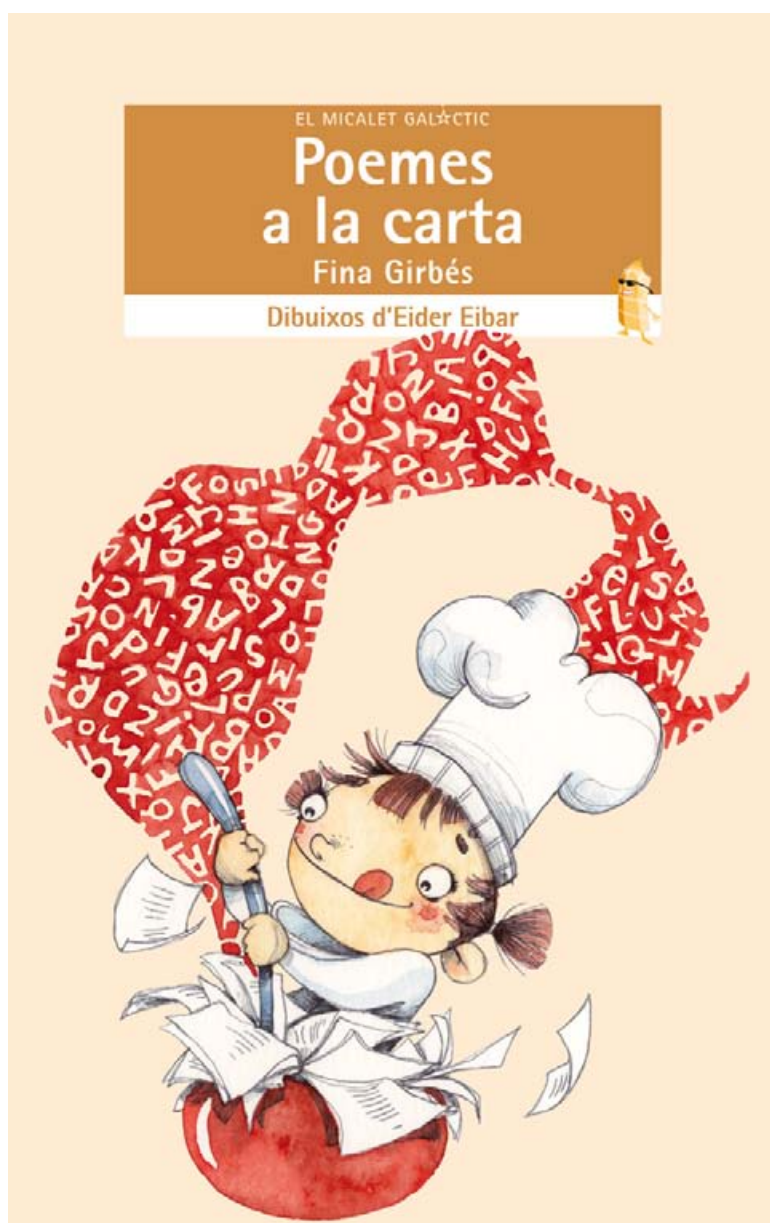

PROPOSTA DIDÀCTICA

Elaborada per Fina Girbés

POEMES A LA CARTA

Autora: Fina Girbés

Dibuixos: Eider Eibar

Edicions Bromera / Alzira, 2011

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 163

Format: 13 x 20,5 cm, 80 pàgs.

Enquadrernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 9 anys. Els poemes, agrupats com en una carta d'un restaurant, en entremesos, primers i segons plats, i postres, permeten una lectura diferent on l'elecció personal de l'infant suposa un ingredient nou per a empentar-lo a la lectura. Més consistents o més lleugers, presenten una varietat de temes que despertaran, per la proximitat als lectors a qui van adreçats, l'interés i el desig d'acostar-se al món de la poesia. També són ideals per a aprendre'ls, recitar-los i, fins i tot, ballar-los, si pot ser acompanyats per algun adult perquè comporta una complicitat altament recomanable.

RESUM ARGUMENTAL

El primer poema fa una mena de presentació de tot el poemari. Les trenta-dues poesies de què consta estan distribuïdes, de manera intencionada, a partir del seu contingut i no tant per la temàtica. Hi ha entrants amb poemes diversos que reflecteixen situacions del dia a dia com poden ser una dutxa o trobar-te un calcetí solt en un calaix.

Quant als primers i segons plats, aprofundeixen més en sentiments, desitjos i emocions com ara l'alegria de retrobar-se amb una amiga, paraules que no costen i que, en canvi, ajuden a millorar les relacions personals, la il·lusió dels menuts la nit dels Reis o la reflexió al voltant del que ens iguala i ens diferencia a les persones.

Finalment, les postres donen un toc desenfadat i aporten connotacions d'esplai i diversió: un brindis per a les ocasions importants, el joc de l'oca o una dansa imitant les flames del foc.

El tema que sura en tots els poemes, encara que no explícitament, és el descobriment de la felicitat en els detalls més senzills en les situacions més quotidianes, en el dia a dia. Una felicitat que en cada una de les parts en què s'agrupen els poemes es desgrana de manera diferent: en les experiències diàries, en les relacions personals i familiars, en el gaudi d'aquelles activitats com jugar, ballar, viatjar...

La varietat d'estructures en els poemes confereix un atractiu afegit a l'hora d'en-carar-ne la lectura ja que permet una elecció personal de distints menús literaris. La musicalitat i el ritme dels versos –la majoria rimant en assonància o lliures– ajuden a l'aprenentatge i la recitació.

La mateixa diversitat del poemari permet reflexionar en l'actitud personal en el quefer diari i extraure'n uns valors aplicables a l'aula, com ara:

- La quotidianitat i el realisme que amara els poemes que naixen de l'observació del que ens envolta i de la vida en general.
- L'autorealització personal amb la superació de situacions difícils.
- L'educació ambiental i ecològica que es desprén de tots aquells poemes que tenen la natura –la lluna, les estrelles, els núvols, el mar, l'aigua...– en el punt de mira.
- La convivència que necessita actituds de respecte i estratègies de conciliació.
- L'enginy i la imaginació que ens porten a descobrir les nostres habilitats o acreixen la creativitat.
- El respecte a la diversitat que naix de l'acceptació d'u mateix i dels altres amb allò que ens iguala i ens diferencia.
- L'educació per a la salut mitjançant uns hàbits saludables i una utilització correcta del temps d'oci.
- L'amistat que necessita un temps per a dedicar als altres per tal de mantenir-la viva.
- El gaudi de la poesia.
- El reconeixement del benefici que ens aporten els llibres.
- El valor de l'amistat que enriqueix els individus.
- La felicitat que comporta el fet de gaudir del dia a dia, d'allò que tenim més pròxim.

L'AUTORA

Fina Girbés Nácher va nèixer a Algemesí (València) el 1957. Ha exercit durant molts anys de mestra i actualment treballa en la traducció i correcció de textos. És autora de nombroses propostes didàctiques per a llibres infantils. En el 2008 s'estrena com a poe-

tessa amb *Poemes de butxaca* publicà per primera vegada l'any 2009 en la col·lecció «El Micalet Galàctic». També ha publicat *Entre el cel i la terra*. Amb *Poemes a la carta*, pretén guanyar lectors per al món de la poesia.

LA IL·LUSTRADORA

Eider Eibar va nèixer a Amorebieta (Biscaia) el 1980. Es va llicenciar en Belles Arts per la universitat del País Basc i ha cursat estudis d'animació a Barcelona (Universitat Pompeu Fabra). Treballa en el món del dibuix il·lustrant contes i realitzant animacions.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Cal dir que la poesia és un gènere que ja s'ha guanyat un lloc en l'aula perquè ja fa temps que els educadors s'adonaren de les possibilitats que aporten els poemes per a desenvolupar d'una manera lúdica i atractiva les diverses habilitats lingüístiques.

Abans d'encetar la lectura convé realitzar una pluja d'hipòtesis al voltant del títol del llibre. Una vegada encetada la lectura col·lectiva resultarà interessant tornar sobre el perquè del títol i de la seua estructura. El fet que aquest poemari estiga organitzat a la manera d'una carta de restaurant permet realitzar activitats sistematitzades al llarg del trimestre i, fins i tot, del curs. Es pot establir el dia de la poesia i que cada alumne elabore un menú seguint un calendari. És una manera d'assegurar l'entrada i la continuïtat de la poesia a l'aula.

Alguns dels poemes es presten a la creació de diàlegs i dramatització amb la qual cosa s'afeg un ingredient que engrescarà els alumnes a qui va adreçat el poemari: segon i tercer cicle de Primària.

D'altra banda, entre les activitats proposades en les pàgines següents n'hi ha que es plantegen en alguns poemes, però que són transportables a qualsevol altre com ara la creació de trencaclosques amb les diverses estrofes per muntar i desmuntar poemes; o bé escriure els versos del revés, o transformar en dibuixos paraules del poema o a l'inrevés. A més de resultar activitats atractives aprofiten per a despertar la creativitat i afegir multitud de propostes sorgides de l'alumnat mateix.

És important buscar la complicitat familiar en qualsevol tipus de lectura a l'aula, però en aquest cas els poemes aporten uns components afectius i així l'enquesta que es proposa o la cerca de receptes o informació que permet establir lligams entre els infants i els adults.

També l'estructura textual senzilla dels poemes permet la creació per part dels xiquets tot imitant-la. Així es proposa en poemes com el d'*Aniversari feliç*, *De viatge* o *El rellotge*.

Finalment, el lèxic i els recursos literaris que apareixen en els poemes s'han de donar a conèixer d'una manera lúdica per tal que assolisquen una comprensió total d'allò que transmeten.

Només restaria una recomanació: les activitats que es plantegen a continuació estan pensades perquè formen part d'un pla lector més ampli. El seu ús és adequat dins l'àmbit escolar, i és la persona docent qui ha de decidir si s'han de fer totes o només una part.

SOLUCIÓ D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES PROPOSADES

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 7

Llava't les mans abans de menjar.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 11

P			D	R	A	C	
	R						
L		I		O	G	R	E
L			N				
E				C			
T					E		
S						S	
A		S	I	R	E	N	A
C							
	A	G	U	T	R	O	T

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 32

Definició	Paraula
Mesura de capacitat per a cereals.	cafís
Peces que presenten una cavitat on s'indrodueix una substància en pols o pastosa perquè en prenga la forma una vegada solidificada.	motlles
Floc de neu.	volva
Ferramenta que té un mànec i una tija per a caragolar o descaragolar amb un moviment de rotació.	tornavís
Barretes que assenyalen les hores, els minuts o els segons en l'esfera d'un rellotge.	busques
Lesions produïdes per un alçament de la pell.	butllofes
Cossos fructífers de fongs.	bolets
Insectes coleòpters, les femelles dels quals, semblants a un cuc, emeten llum.	cuques de llum
Estremiment involuntari acompanyat per una sensació de fred.	calfred
Peça de roba de diferents mides que es posa estesa sobre la taula en parar-la per a servir el menjar.	tovalles
Dormida que es fa després de dinar.	migdiada
Metxa de cotó envoltada d'una capa de cera que fa una flama lluminosa quan s'encén.	espelma
Part inferior de la que hi ha entre els dits i la monyica.	palmell

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 33

PROPOSTES DE TREBALL*

(Material fotocopiable)

* L'editorial autoritza la reproducció d'aquestes propostes de treball amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTORA:

IL·LUSTRADORA:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ:

SÈRIE: NÚM.:

1. A quin gènere literari pertany el llibre *Poemes a la carta*?

–Pinta les característiques especials d'aquest gènere.

Conta una història	Té acotacions	Sol rimar
Pot parlar de molts temes	Es divideix en versos	Es representa en teatres
Té personatges	Té diàlegs	Usa verbs narratius
Es recita	Empra oracions llargues	Té actors i actrius

2. Quin és el poema que més t'ha agradat de cada una de les parts de la carta?

ENTRANTS

.....

.....

PRIMERS PLATS

.....

.....

SEGONS PLATS

.....

.....

POSTRES

.....

.....

 3. Escriu el títol del poema que t'ha semblat...

- Més graciós:
- Més emotiu:
- Més seriós:
- Més original:
- Més fàcil d'aprendre:
- Més difícil de comprendre:

 4. Escriu el títol dels poemes que et resulten familiars, és a dir, que parlen de situacions amb què t'identifiques.

.....

.....

.....

.....

 5. Escriu tres motius pels quals recomanaries la lectura de *Poemes a la carta*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

 6. Pinta la puntuació de l'1 al 5 per a *Poemes a la carta*, segons quant t'haja agradat.

Poc	1	2	3	4	5	Molt
-----	---	---	---	---	---	------

1. Alguns poemes se'ns han desordenat. Escriu-los en el lloc adequat de la carta.

Una dutxa, Les estrelles, Xin-xin, Vesprades d'hivern, D'oca en oca,
Iguals-diferents, Mut!, Paraules de franc, El ratolinet, La meua ombra,
Els calcetins, Bunyols

Entrants

.....
.....

Primers plats

.....
.....

Segons plats

.....
.....

Postres

.....
.....

2. Contesta les preguntes relatives a alguns dels poemes d'aquest llibre.

a) Com és la dutxa al matí?

.....

b) Per a què aprofiten els calcetins?

.....

c) Quines paraules es gasten?

Per saludar:

Per demanar:

Per disculpar-se:

d) Com escoltaven els xiquets les històries de l'avi?

.....

e) Per què diu l'autora que l'ombra és *juganera* i *capritxosa*?

.....

f) En què es diferencien les persones del poema «Iguals-diferents»?

.....

g) Què fan els corredors abans de la cursa?

.....

h) A què es dediquen els germans en el temps de la migdiada?

.....

3. Observa aquestes paraules i indica quines són substantius i quines, adjectius.

ingredients, bocins, estima, poemes, felicitat, gana, tendresa,
plats, consistents, lleugers, alegres, senzilles, boniques, quotidians

Adjectius

Substantius

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

–A continuació, ompli els buits amb els substantius i els adjectius corresponents dels de més amunt.

Si de paraules
et vols alimentar,
ací tens uns quants
perquè els pugues recitar.

Els entrants són plats
que obrin la a l'instant.
I són rimes ben
dels assumptes

Els primers i els segons
sempre són més
Para't si cal i mastega
algun dels seus
amistat,, solidaritat,
un xic de, generositat...

Les postres,, són el remat,
..... fets de pasta de

4. Amb l'ajuda d'un espill, desxifra aquesta estrofa del poema «El cambrer» i, després, escriu l'altra de la mateixa manera.

En la mà bruta una gateta
 a còrrecs, però no hi va.
 Dos amants, però sigües
 i set o huit entremesos.

.....

.....

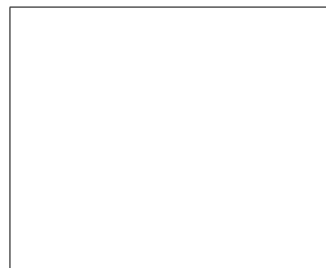
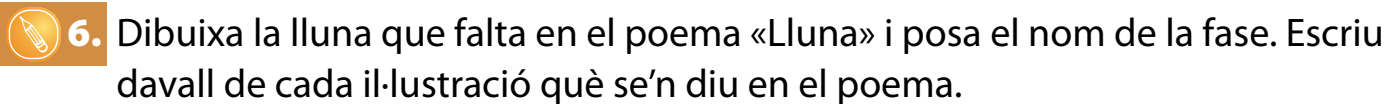
5. Algunes lletres han fugit del poema «El ratolinet». Esbrina quines i completa'l.

Q..e co..te..t qu.. e.. po..e
 s.. ..m ca.. una de..t.
 E..pe..e q..e ..in..a
 el ..ato..ine..

En..a..a ..ue ..i..ca
 in po..uet de san..,
 en..a..a ..ue a ..sco..a
 e.. di..uen me....at

Pe.. ca..a den..e..a
 da..a.. del coi..í
 una mone..e..a
 m'..i tro..e al mat..

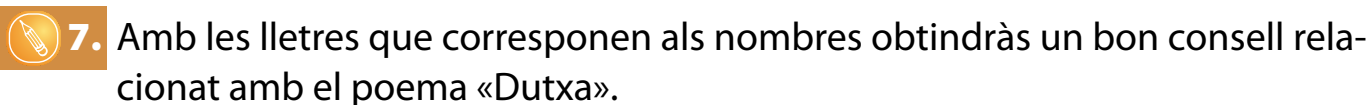

.....

.....

.....

13

8 2 12

8. Els calcetins

–Completa la graella amb els materials amb què estan fets:

Els calcetins	Els marcs de les finestres	Les làmpades	Les arracades
De llana			

9. Per tal de dramatitzar el poema «Caram!» completa el guió amb el nom dels qui parlen, amb els so del telèfon i amb el text que falte.

(Sona el telèfon:)

VEU EN OFF. Ha de contestar la mare, caram!

..... És que sóc a la cuina!

(Sona el telèfon:)

VEU EN OFF.

..... És que sóc al lavabo.

(Sona el telèfon:)

..... Tot són excuses, caram!

.....

.....

.....

10. Subratlla les paraules que han canviat de lloc al poema «Potser».

Quan es para un mòbil,
 quan un rellotge ja no va,
 m'agrada arreglar-los
 i intentar desbudellar.

Desmunte i munte les peces,
 ràpid, àgil, com un llamp,
 amb un tornavís metàl·lic
 o, simplement, amb les mans.

Potser seré un bon informàtic,
 mecànic o artesà,
 perquè m'encisa obrir panxes
 dels espatllats aparells.

- 11.** Busca en la sopa de lletres 6 formes que poden prendre els nuvolats del poema que porta el seu nom.

P	U	Q	D	R	A	C	I
O	R	A	S	D	H	E	M
L	D	I	L	O	G	R	E
L	I	V	N	U	E	U	J
E	B	U	A	C	S	R	D
T	R	I	D	R	E	L	O
S	E	G	S	I	O	S	E
A	T	S	I	R	E	N	A
C	N	A	S	E	D	F	L
R	A	G	U	T	R	O	T

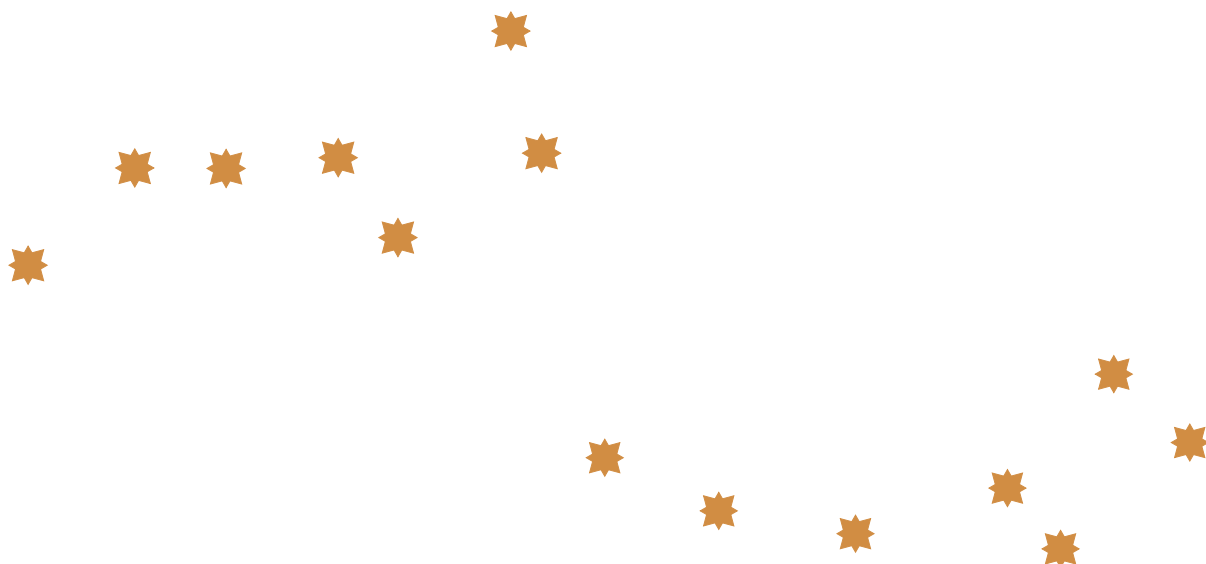

- 12.** Busca les paraules del poema «Paraules de franc» que són de franc i alguna altra de més molt coneguda, i anota-les davall.

PERTALISTGHOLAMNDEIAPERDOFGADISBASIFTAPPERFAVORVSCOBONDIA-
TRAMGRACIESLHOVIDISCULPASEROPAADEUGUIM

- 13.** Recordes el poema «Les estrelles»? Ajusta aquestes amb una línia fina i n'obtindràs dues constel·lacions.

14. Torna a llegir el poema «Xarrar» i escriu-lo de nou, però com si fóra una carta.

15. Llig el poema «A la vora de la mar» i dibuixa el que et descriu.

16. Retalla les quatre estrofes del poema «La cavalcada de Reis» i juga a barrejar-les i ordenar-les.

Reis escortats per carrosses,
que saluden molt contents.
Un fum d'ullets que llueixen
en una nit de gener.

Desfilen ses majestats
entre el laberint de gent,
confirmant amb la mirada
les il·lusions dels xiquets.

Caramels, serpentines, confetis,
una pluja diferent,
pluja que sempre acompanya
la cavalcada de Reis.

Una nit màgica, intensa,
on manetes innocents,
deixen en les balconades
aigua i brossa als camells.

17. Recordes el poema «Sé que sóc afortunat»? Fes una enquesta als teus iaïos. Pots fer-los algunes d'aquestes preguntes.

Persona enquestada:

Quantes hores dormia seguides?

.....
.....
.....

Plorava molt? Fins quan?

.....
.....
.....

A què jugava?

.....
.....
.....

Quin conte m'agradava?

.....
.....
.....

Quan em quedava a dormir?

.....
.....
.....

18. Proposa al teu professor o professora que us poseu per parelles al pati de l'escola i dibuixeu amb clarió l'ombra que projecteu al terra. Canvieu de posició i explica si és cert el que es diu al poema «La meua ombra».

.....

.....

.....

–Reprodueix la teua ombra en un full de paper.

19. Inventa un poema seguint el model d'«Aniversari feliç». Et proposem un títol.

L'ESTIU

Perquè

Perquè.....

Perquè

Per això, espere amb ànsia

.....

20. Ordena numerant de l'1 al 16 els versos del poema «És dia de Nadal».

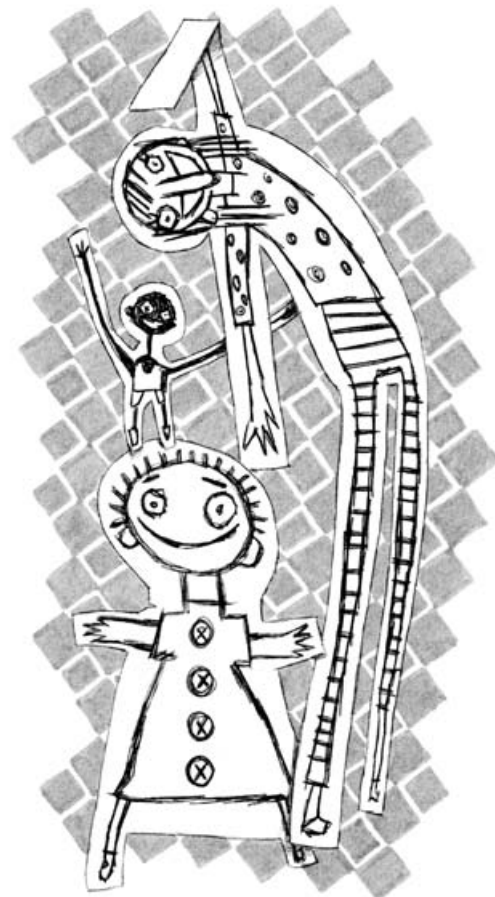
..... En arribar a les postres,
 als majors de la família
 entre abraçades i besos,
 les estovalles de fil
 Els cosins i les cosines;
 els menuts reclamen ja
 es desitgen Bon Nadal
 Com assegura el meu iaio,
 són testimonis gentils.
 els pares, oncles, germans,
 no cal ja besar la mà
 les estrenes esperades
 perquè ens puguen estrenar
 perquè és dia de Nadal.
 La taula molt ben parada,
 i quatre espelmes daurades

- **21.** El poema «Iguals-diferents» ha perdut les majúscules i els signes de puntuació i accentuació. Escriu-los de color roig.

que importa la llengua que parlen
que importa el color de la pell
que importa el país d'on provenen
si tots som iguals-diferents

el cor ens bateja en naixer
la pell se'ns eríça pel fred
les llagrimes mullen les galtes
els llavis dibuixen el bes

cadascu mostra els seus gustos
cadascu els seus sentiments
pero l'essència ens iguala
dins de motlles diferents

- **22.** Dibuixa tres vinyetes que representen cadascuna de les estrofes del poema «Comença la cursa».

1a estrofa	2a estrofa	3a estrofa

23. Com que ja saps transformar un poema en un guió per a dramatitzar-lo, fes-ho amb el poema «Mut!». Els personatges seran: pare, mare, germà 1 i germà 2.

.....

.....

.....

.....

.....

24. Completa amb els consells que es donen al poema «Xin-xin» per a brindar en una celebració.

heu de dir; heu d'alçar; heu de cridar

Primerament, les copes.

En segon lloc, salut.

Finalment,, per mi i per tu.

25. Descobreix quin tipus d'esport es practica amb uns patins de bota com els que es descriuen en el poema que porta aquest títol.

MLERTDSGHOQUEILMOFDEJSOBREBGIRTEPATINSMCXUOS

–Busca informació sobre algun d'aquests esports i posa-la per escrit.

.....

.....

26. Completa les paraules que representen els dibuixos i sabràs més sobre el joc de l'oca, que es descriu a «D'oca a oca».

És un joc de ll·l una taula L'objectiu és avançar 63 ll·l caselles amb dibuixos. La ll·l una fitxa..... de cada jugador va avançant segons la numeració obtinguda per un ll·l un dau..... Guanya el primer ll·l jugador que arriba a la casella 63. Hi ha caselles especials com ll·l una oca l'....., el ll·l un pont el ll·l un laberint..... la ll·l una presó....., etc. que et fan avançar, retrocedir o quedar-te sense tirar.

27. Segons el poema «El rellotge», el temps no sempre passa igual. Completa quan va lent i quan ràpid, segons el poema, i afeg dues situacions en què el temps vola.

Quan encara no

Quan ja tens ganes

Quan

Quan

*tiiic-taaac,
tiiic-taaac.*

28. Al poema «Bunyols» es parla d'aquesta menja deliciosa. Pregunta a casa com es fan i escriu-ne ací la recepta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

29. Al poema «La funció» apareixen algunes onomatopeies. Saps quines són? Escriu al costat de cada significat l'onomatopeia que li correspon.

Significat	Onomatopeia
Riure	
Esglaiar-se	
Alegrar-se	
Aplaudir	

- 30.** Proposa als teus companys i companyes de classe ballar la dansa del foc. Col·loqueu-vos en rotlle i bal·leu i canteu segons les instruccions del poema del mateix títol, que hauràs de completar ací.

Col·loqueu-vos en cercles en forma

Enlaireu

.....

Esteneu

.....

- 31.** Elabora un menú especial per a alguna celebració destacada, o bé un menú del dia. Quin poema inclouries?

MENÚ DEL DIA

ENTRANTS

.....

.....

PRIMER PLAT

.....

.....

SEGON PLAT

.....

.....

POSTRES

.....

.....

32. Algunes paraules de les que han aparegut als poemes potser t'han resultat difícils. Escriu cada una d'aquestes al costat del seu significat en la graella.

butllofes, migdiada, motlles, cafís, calfred, busques, espelma,
tovalles, tornavís, cuques de llum, bolets, volva, palmell

Definició	Paraula
Mesura de capacitat per a cereals.	
Peces que presenten una cavitat on s'indrodueix una substància en pols o pastosa perquè en prenga la forma una vegada solidificada.	
Floc de neu.	
Ferramenta que té un mànec i una tija per a caragolar o descaragolar amb un moviment de rotació.	
Barretes que assenyalen les hores, els minuts o els segons en l'esfera d'un rellotge.	
Lesions produïdes per un alçament de la pell.	
Cossos fructífers de fongs.	
Insectes coleòpters, les femelles dels quals, semblants a un cuc, emeten llum.	
Estremiment involuntari acompanyat per una sensació de fred.	
Peça de roba de diferents mides que es posa estesa sobre la taula en parar-la per a servir el menjar.	
Dormida que es fa després de dinar.	
Metxa de cotó envoltada d'una capa de cera que fa una flama lluminosa quan s'encén.	
Part inferior de la que hi ha entre els dits i la monyica.	

33. Relaciona per a identificar les metàfores emprades per l'autora en el llibre.

Borreguets de llana blanca •

Cuques de llum •

Germans bessons •

Pedaços de platja •

Passes d'un gegant •

Pasta apegalosa •

• els calcetins

• els bunyols

• els segons

• les estrelles

• les tovalles

• els nuvolets

34. Busca en la pàgina indicada l'expressió que expressa cada significat, i anota-la en la graella.

Significat	Pàg.	Expressió
En abundància.	13	
Sense pagar.	28	
Callar.	57	
Fer una activitat amb molta habilitat.	60	
Riure molt.	69	

35. Entre tota la classe, copieu els títols de tots els poemes de *Poemes a la carta* en rectangles de cartolina de colors diferents. Després, poseu-los en bosses de plàstic agrupats per colors. Aneu traient a l'atzar un títol de cada bossa i elaboreu menús diferents.

Podeu quedar d'utilitzar, per exemple, verd per als entrants, blau per als primers plats, roig per als segons i groc per a les postres, o d'altres colors que acordeu entre tots. Jugueu i... bon profit!

EL MICALET GALÀCTIC

sèrie crema

a partir de 9 anys

«Si de paraules boniques
et vols alimentar, ací
tens uns quants poemes,
perquè els pugues reci-
tar.» En aquest menú tan
peculiar trobaràs rimes
senzilles i lleugeres com
a entrants, ingredients
més consistents de pri-
mers i segons plats, i
bocins de felicitat per a
postres. Bon profit!

Fina Girbés (Algemesí, 1957) s'ho passa d'allò més bé jugant amb les paraules. Aquest llibre és el resultat de la transformació de les petites coses quotidianes en versos. En aquesta col·lecció trobareu també *Poemes de butxaca*.

Propostes didàctiques
referides al llibre
Poemes a la carta
(ISBN: 978-84-9824-860-9)
© Edicions Bromera, SL
Polígon Industrial I – 46600 Alzira
www.bromera.com
© Fina Girbés, 2011
© Dibuixos: Eider Eibar, 2011

edicions
bromera